

1.18 MINULLA ON ÄÄNIOIKEUS

SANASTO JA RAKENTEET

Vaaleihin ja äänestämiseen liittyvä sanasto:

Minulla on äänioikeus.
Voinko äänestää täällä?
Suomessa on vaalisalaisuus.

Tuokion teema on jatkoa tuokiolle 018 Luonto on minulle tärkeää.

TARVIKKEET

- maalarinteippiä ja tusseja nimilappuja varten
- sanastomonisteet jaettavaksi oppijoille
- opetus kuvat ja liitteet (henkilöllisyystodistus ja vaalijulisteet):
1. vaalit 2. äänestää 3. äänioikeus 4. henkilöllisyystodistus 5. äänestyspaikka 6. vaalivirkailija 7. äänestyslippu 8. äänestyskoppi 9. ehdokas 10. ehdokkaan numero 11. vaaliurna 12. leima 13. vaalivoittaja 14. vaalisalaisuus
- tuokion 018 arvokuvat 4-6, 12, 13 ja 16
- kopiot kaikille kuvan 7 äänestyslipusta
- kopiot kaikille henkilöllisyystodistuksesta (liite)

Minulla on äänioikeus on toiminnallinen tuokio, jossa harjoitellaan vaaleihin ja äänestämiseen liittyvää sanastoa. Tässä vaiheessa ei ole tarpeen eritellä äänestämistä esimerkiksi kunta- tai presidentinvaaleissa. Äänestämistä harjoitellaan toiminnallisesti. Poikkeuksellisesti tuokion tavoitteena ei ole oppia ulkoa koko sanastoa, koska sanastossa on paljon pitkiä yhdyssanoja. Tärkeimmät sanat on tummennettu.

Toiminnallista tuokiota varten tarvitaan:

- pöytä vaalivirkailijaa (ohjaaja) varten
- toinen pöytä, jonka reunat rajataan esim. isoilla kirjoilla tai kartongilla äänestyskopiksi
- äänestyskopissa kynä (ja mahdollisesti toinen vaalijuliste)
- jokaista oppijaa varten tulostetaan äänestyslipuke (kuva 7) ja henkilöllisyystodistus (liite)
- vaaliurnaa esittävä laatikko
- leimasin
- vaalijulisteet (liite) tilan seinälle

Mikäli ohjaajilla ei ole mahdollisuutta toteuttaa tuokiota toiminnallisesti, sanaston harjoitteluun käytetään enemmän aikaa, esitellään ehdokkaat ja täytetään äänestysliput omilla paikoilla.

TUOKION KULKU

TERVEHDYKSET JA ESITTÄYTYMINEN

Ohjaaja ja apuohjaaja tervehtivät oppijoita: *"Tervetuloa, mukava nähdä!"*. Istutaan piiriin ja esittäydytään. Ohjaaja osoittaa itseään ja kertoo nimensä: *"Minä olen..."*. Apuohjaaja tekee samoin ja osoittaa sen jälkeen vuoron piirissä seuraavana olevalle oppijalle. Kaikki esittäytyvät samalla tavalla. Jos ryhmäläiset eivät ole toisilleen tuttuja, tehdään nimilaput maalarinteipistä.

TAVOITTEET

Ohjaaja sanoo: *"Tänään opimme sanomaan 'Minulla on äänioikeus' ja kysymään 'Voinko äänestää täällä?'*.

SANASTON MALLINNUS

Tässä harjoituksessa mukana ovat myös tuokion 018 kuusi arvokorttia (4-6, 12, 13 ja 16)

Ohjaaja näyttää yksitellen kaikki kuvakortit ja sanoo kuvan sanan selkeästi ääneen. Toisella kerralla ohjaaja näyttää yhden kortin kerrallaan apuohjaajalle, joka sanoo kuvan sanan. Ohjaaja pyytää käsieleillä oppijoita toistamaan. Toistetaan kaikki sanat vielä kerran samalla tavalla.

PUHUVAN SANAKIRJAN MALLINNUS

Ohjaaja esittelee sanakirjan: *”Tässä on... Hän auttaa”*. Apuohjaaja asettuu seisomaan ohjaajan taakse takaviistoon kämmen ojennettuna. Ohjaaja ottaa yhden kuvakortin ja sanoo siinä olevan sanan. Toisen kortin kohdalla ohjaaja esittää, ettei hän muistakaan sanaa. Ohjaaja koskettaa apuohjaajan (puhuvan sanakirjan) kättä ja sanakirja sanoo oikean sanan, jonka ohjaaja toistaa. Näytetään vielä kerran.

SANASTON HARJOITTELU

Ohjaaja laittaa kaikki äsken harjoitellut kuvakortit (poislukien kuusi arvokorttia) pinoon samoin päin. Hän näyttää päällimmäistä korttia oppijoille ja sanoo kuvassa olevan sanan, oppijat toistavat. Ohjaaja laittaa kuvakortin pinon alimmaiseksi ja ojentaa pinon apuohjaajalle. Apuohjaaja näyttää päällimmäistä korttia oppijoille ja sanoo kuvassa olevan sanan ja oppijat toistavat. Apuohjaaja siirtää sitten kortin alimmaiseksi.

Apuohjaaja ojentaa pinon piirissä seuraavana olevalle oppijalle ja asettuu itse sanakirjaksi takaviistoon vuorossa olevaan oppijaan nähden. Käydään kaikki kortit läpi muutamaan kertaan.

DIALOGIN MALLINNUS

Ohjaaja näyttää äänioikeus-kuvaa, osoittaa itseään ja sanoo: *”Minulla on äänioikeus”*. Sitten hän näyttää äänestää-kuvaa, elehtii kysyvästi ja kysyy: *”Voinko äänestää täällä?”*. Lopuksi ohjaaja näyttää vaalisalaisuus-kuvaa, pudistaa päätään, laittaa etusormen huulien eteen ja sanoo tavallista vähän hiljaisemmalla äänellä: *”Suomessa on vaalisalaisuus”*.

Seuraavaksi ohjaaja näyttää ja sanoo kuvat yksi kerrallaan apuohjaajalle, joka toistaa ensin, ja jonka jälkeen oppijat toistavat fraasit. Käydään fraasit vielä muutaman kerran läpi toistaen. Apuohjaaja ottaa itselleen nämä kolme kuvakorttia seuravaa harjoitusta varten, ohjaaja ottaa loput kuvakortit.

DIALOGIN TOIMINNALLINEN HARJOITTELU: VOINKO ÄÄNESTÄÄ TÄÄLLÄ?

Ohjaaja esittelee toiminnallisen harjoittelun sanaston. Ohjaaja asettuu vaalivirkailijaksi pöydän taakse, näyttää vaalit-kuvaa, osoittaa kädellä ehdokasjulistetta ja vaalililaa ja sanoo *”vaalit”*. Sitten hän osoittaa itseään, näyttää kuvaa ja sanoo *”vaalivirkailija”*. Hän menee äänestyskoppia esittävän pöydän luo, näyttää sitä ja kuvaa, ja sanoo *”äänestyskoppi”*. Ohjaaja asettaa pöydälle vaaliurnan, näyttää kuvaa ja sanoo *”vaaliurna”*. Viimeiseksi hän nostaa pöydälle äänestyslippu, näyttää kuvaa ja sanoo *”äänestyslippu”*.

Apuohjaaja jakaa jokaiselle oppijalle tulostetun henkilöllisyystodistuksen, ja sanoo: *”henkilöllisyystodistus”*. Hän palaa oppijoiden piiriin eteen, näyttää äänioikeus-kuvaa ja sanoo: *”Minulla on äänioikeus”*. Oppijat toistavat. Toistetaan muutama kerta.

Seuraavaksi apuohjaaja kävelee ehdokasjulistoiden luokse, näyttää niitä ja sanoo *”ehdokkaat”*. Hän näyttää vielä jokaista ehdokasta erikseen ja sanoo *”ehdokkaan numero 2/3/4/5”*. Nyt apuohjaaja esittelee jokaisen ehdokkaan erikseen: *”Ehdokkaan numero 2 nimi on... X ja X on hänelle tärkeää”*. Apuohjaaja tutkii ehdokasjulistaita ja esittää oivallusta sopivan ehdokkaan valitsemisesta esimerkiksi hymyilemällä leveästi ja näyttämällä peukua.

Nyt apuohjaaja menee vaalivirkailijan (ohjaajan) luo, näyttää äänestää-kuvaa ja kysyy: *”Voinko äänestää täällä?”*. Oppijat toistavat muutaman kerran. Vaalivirkailija pyytää *”Saanko henkilöllisyystodistuksen?”*, apuohjaaja näyttää tulostettua henkilöllisyystodistustaan ja ojentaa sen vaalivirkailijalle. Vaalivirkailija katsoo henkilöllisyystodistusta, ojentaa sen takaisin ja antaa apuohjaajalle myös äänestyslipun sanoen: *”Tässä on äänestyslippu”*. Vaalivirkailija osoittaa äänestyskoppia ja sanoo: *”Tuolla on äänestyskoppi”*.

Apuohjaaja menee äänestyskoppiin äänestyslipun kanssa. Hän täyttää äänestyslipun, näyttää taitettua äänestyslippua, vaalisalaisuus-kuvaa ja sanoo salaisuutta elehtien *”Suomessa on vaalisalaisuus”*, ja palaa vaalivirkailijan luokse. Vaalivirkailija leimaa lipun sanoen *”leima”* ja neuvoo apuohjaajaa sanoen ja vaaliurnaa kohti osoittaen *”Pudota äänestyslippu vaaliurna”*. Apuohjaaja pudottaa äänestyslippunsa urnaan ja palaa istumaan oppijoiden piiriin.

Jokainen oppija saa käydä äänestämässä mallin mukaisesti. Kaikki aloittavat sanomalla *”Minulla on äänioikeus”*, ja tutkimalla vaalijulistaita. Siitä oppijat siirtyvät yksitellen vaalivirkailijan luo. Apuohjaaja toimii puhuvana sanakirjana kertoen oppijoille itseään osoittaen: *”Minä autan”*.

Jos oppijoita on ollut useampi, tehdään vielä ääntenlaskenta. Ohjaaja avaa vaaliuurnan ja sanoo *“ääntenlaskenta”* ja avaa äänestyslipukkeet yksitellen. Jos lipussa on selkeästi kirjoitettu ehdokasnumero, hän hymyilee, näyttää peukkua ja sanoo *“hyväksytty”*. Jos lipussa on nimi tai muita merkintöjä kuin pelkkä ehdokkaan numero, vaalivirkailija pudistaa päätään, näyttää peukkua alas päin ja sanoo: *“Hylätty”*. Vaalivirkailija laskee hyväksytyt äänet, näyttää julisteista ehdokkaita ja sanoo kunkin ehdokkaan saaman äänimäärän. Ohjaaja osoittaa eniten ääniä saanutta ehdokasta ja sanoo: *“voittaja”*.

TUOKION LOPETUS

Jaa oppijoille sanastomonisteet. Toistakaa monisteiden sanat ja fraasit vielä kerran. Taputtakaa yhdessä, kiitä ja kehu oppijoita: *“Hienoa, hyvin tehty! Nähdään ensi kerralla! Hei hei!”*.